

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'לג

ערב שבת קודש

פרשת בהר

ט' באייר התשע"ד

יוצא לאור על ידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יום חמישי

ט"ו באייר

ערבית, יום רביעי בלילה: כבר נשלמו שלושים יום מתחילת אמירת 'מוריד הטל' (ו'תן ברכה), ולכן, בתפילה זו ומכאן ואילך – מי שנסתפק כיצד אמר בתפילתו, אינו חוזר⁹.

(9) שו"ע אדמו"ר ס"י קיד ס"ו.

מנהגנו לאכול מצה בסעודת היום בפסח שני⁸.

8 הרבי הביא מס' 'דרכי חיים ושלום', שאף שאכילת פסח שני היתה בליל ט"ו, מכל מקום ההקרה היתה ביום והעיקר הוא ההתחלה, לכן אוכלים מצה ביום י"ד – אג"ק ח"ב עמ' שנב. עם זאת, ניתן לקיים את המנהג גם בליל ט"ו באייר, וכך נהג הרבי ברוב השנים (הרה"ח ר"ל ש"י גרונר). והעירונו משיחת פסח שני תש"מ בתחילתה (שיחות קודש תש"מ ח"ב עמ' 853) שם נקט הרבי בפשיטות שהמנהג הוא לאכול בלילה – מוצאי פסח שני.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת בהר

י' באייר

הפטרה: "ויאמר ירמיהו... ארץ זבת חלב ודבש" (ירמיהו לב, ו - כב).
פרקי אבות - פרק ג.

יום שני

י"ב באייר

תענית שני בתרא.

יום שלישי

י"ג באייר

יום השנה לפטירת הו"ח אי"א נו"נ² ובעל מידות ר' ישראל אריה לייב שניאורסאהן ע"ה (תרס"ט-תשי"ב), אחיו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו³.
במנחה אומרים תחנון⁴.

יום רביעי

י"ד באייר - פסח שני

(1) ס' המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.

(2) פתרון הר"ת: נכבד ונעלה (במכתבי אדמו"ר מהור"י צ"נ"ע, וכן מסר הרה"ח ר"ל של גרונר).

(3) לוח כולל-חב"ד. וראה קובץ "יג אייר" (קה"ת תשנ"ב). צילים מצבתו בימי חב"ד ביום זה. ראה אודותיו בס' 'תולדות לוי-יצחק' (הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד. מהדורה רביעית, תשנ"ה, פרק טו). נפטר בליברפול שבאנגליה. ע"פ בקשת כ"ק אדמו"ר הועלה ארונו לארה"ק, ונטמן בחלקת חב"ד בעיה"ק צפת ('ימי חב"ד').

(4) סידור אדמוה"ו, לפני "למנצח... יענך".

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה⁵: יום שלישי בלילה, אור ליום רביעי, כל הלילה.
אין אומרים תחנון [גם בק"ש שעל המיטה]⁶.
"אין עתה היכולת והאפשרות לשנות (ולבנות) כפי הדרוש להקרבת קורבן פסח וכו' - ולכן גם אין מקום שלא להיות כערב פסח או ב"ד באייר קרוב לירושלים ת"ו"⁷.

(5) בדיעבד, כדעת החתם סופר (שו"ת או"ח סי' קב, וראה בס' קידוש לבנה פ"ד ס"ד), אור ליום חמישי כל הלילה.

(6) סידור אדמוה"ו שם. וכתב הרבי: "ובזה חידוש גדול (וצע"ג ליישבו): עיקר ענין פסח-שני צריך להיות (לכאורה, על-דרך פסח ראשון) בליל ט"ו, ואפילו הקרבנו הוא לאחר התמיד (מנחה) - ולכן מוסיף (=מחדש) שם "שהוא י"ד באייר" - 'התועודות' תשד"מ ח"ב, עמ' 1056.

במוצאי היום, כיוון שהוא הזמן דאכילת הפסח, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה - נוטה הרבי לומר שאז יש לנהוג בקריאת שמע שעל המיטה כבמוצאי שבת ולא לומר תחנון (אבל במוצאי ראש-חודש וכדומה, אין סיבה מספקת כליכך שלא לומר תחנון, מכיוון שאז מתחיל כבר יום ב' בחודש - התועודות תשמ"ג ח"ג עמ' 1414, בלתי מוגה. וראה הדעות בזה בכף-החיים סי' קלא ס"ק יד).

(7) מכתב מ"ג אייר תשל"ה, "שערי הלכה ומנהג או"ח ח"ב סי' ריג. בראשונה, בשיחות אחרון-שלפסח תשכ"ח אמר הרבי, שיש להימנע ולא להיות ביום י"ד באייר בתוך ט"ו מיל סמוך לירושלים. וזאת אף שעדיין צ"ע בנושא, ובמיוחד שרבו האוסרין להקריב פסח בזמן הזה - כיוון שלדעת הר"ח [או רבנו יחיאל] מפריס ישנו החיוב דפסח גם עכשיו, ובפרט שלדעת רבי (שהרמב"ם פסק הלכה כמותו) פסח-שני הוא 'רגל בפני עצמו' וחייבין עליו כרת. אך לאחר שהשתנה המצב, עקב כך שמאז הניצחון בששת-הימים מחזרים ללא הרף אחרי הגויים למסור להם הכול וכו', נשתנה הדין כאמור בפנים.

הקושיות שכתב הגרש"י זיון ז"ל לרבי על פסקו הראשון, נדפסו בשוה"ג באג"ק כרך כה עמ' קעו, ובהוספות לס' 'חידושים וביאורים בש"ס' ח"א עמ' שמז, והתשובות עליהן (בלבד) נדפסו בלקוטי שיחות כרך יב עמ' 221. בחידושים וביאורים שם בפנים סי' ט, וכן בס' 'שערי הלכה ומנהג או"ח ח"ב סי' ריב, בס' שלחן מנחם או"ח ח"ב סי' רנג, ובכ"מ.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' באייר ה'תשע"ד - ט"ז באייר ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' באייר	הלי כלאים פרק ג-ה.	הלי מכירה פרק יב.	מל"ת רטו.
ש"ק	י' באייר	פרק ו-ח.	פרק יג.	מל"ת ריז. ריח.
א'	י"א באייר	פרק ט-י. הלי מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יד.	מל"ת מב. מ"ע קכ. מל"ת רי.
ב'	י"ב באייר	פרק ב-ד.	פרק טו.	מ"ע קכא. מל"ת ריא. מ"ע קכג. מל"ת ריב.
ג'	י"ג באייר	פרק ה-ז.	פרק טז.	מ"ע קכד. מל"ת ריג. מ"ע קכב. מל"ת ריד.
ד'	י"ד באייר	פרק ח-י.	פרק יז.	מ"ע קל. קצה. מל"ת רלב.
ה'	ט"ו באייר	הלי תרומות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יח.	מ"ע קכו. קכט.
ו'	ט"ז באייר	פרק ד-ו.	פרק יט.	מל"ת קנד.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	סוף חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה						
ו', ט' באייר	3:28	4:28	4:53	9:11	12:37	1:11	7:26.4	7:53
ש"ק, י' באייר	3:27	4:27	4:52	9:10	12:37	1:11	7:27.1	7:53
א', י"א באייר	3:26	4:26	4:51	9:10	12:37	1:12	7:27.8	7:54
ב', י"ב באייר	3:24	4:25	4:50	9:10	12:37	1:12	7:28.5	7:55
ג', י"ג באייר	3:23	4:24	4:49	9:09	12:37	1:12	7:29.2	7:56
ד', י"ד באייר	3:21	4:23	4:48	9:09	12:37	1:12	7:29.9	7:56
ה', ט"ו באייר	3:20	4:22	4:47	9:09	12:37	1:12	7:30.6	7:57
ו', ט"ז באייר	3:19	4:21	4:46	9:08	12:37	1:12	7:31.3	7:58

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.

*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
בהר	8:05	7:05	8:08	7:05	8:09	7:06	8:07	7:06
בחוקתי	8:11	7:09	8:13	7:02	8:15	7:11	8:12	7:11

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: ISSN 0793-7474 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

"ופרצת" בלימוד התורה, בכמות ובאיכות

כשם שבנשמה נעשית עלייה והילוך למעלה מהגבלתה דווקא על-ידי ירידתה בגוף, כך גם בתורה • על-ידי לימוד ללא הגבלות – "ופרצת", נעשית עלייה בתורה וחיבור עם עצמות ומהות, וגם "ופרצת" בעולם לגבי כל הדרוש בעניינים גשמיים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ב. [...] ההכנה לקבלת התורה היא – שיהיה "ופרצת" בתורה.⁴ ובהקדמה – שאף שלכאורה פשוט הדבר שלימוד התורה צריך להיות באופן של "ופרצת", שהרי התורה היא בלי גבול, כמו שכתוב⁵ "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים", מכל מקום, יש צורך בתוספת כוח וחיזוק בדבר. וטעם הדבר – שהרי "לא ניתנה תורה למלאכי השרת"⁶, וגם לא לנשמות כפי שהם למעלה, כי אם, לנשמות כפי שירדו למטה והתלבשו בגופים, והרי הגוף הוא בהגבלה, והגבלת הגוף פועלת גם על הנשמה כפי שנתלבשה בגוף. ולהעיר: גם הנשמה מצד עצמה כפי שהיא למעלה יש לה הגבלה, כמו שכתוב גבי אליהו ואלישע⁷ "חי הוי' (או חי הוי' אלקי ישראל) אשר עמדתי לפניו", "עמדתי" דייקא, שפירוש עניין עמידה היינו שאינה יכולה לצאת ממעמדה ומצבה, שזהו עניין של הגבלה. ונוסף על הגבלת הנשמה מצד עצמה – הנה בירידתה למטה ניתוסף אצלה גם הגבלות הגוף.

א. ימי הספירה הם הימים שמקשרים יציאת מצרים ומתן תורה: מיציאת מצרים באים מיד למתן-תורה, כמו שכתוב¹ "כהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה". והימים שבינתיים אינם עניין בפני עצמו, אלא הם מקשרים העניינים של יציאת מצרים ומתן תורה, דכולא חד. ואם הדברים אמורים בנוגע לכל ימי הספירה, הרי בוודאי שכן הוא בנוגע לשבתות שבימי הספירה: ביום השבת באה לידי גילוי כללות עבודת ששת ימי החול, שעניינה הוא הכנה לשבת, כמאמר רז"ל² "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", דקאי על כל ימי השבוע, החל מיום ראשון בשבוע, שבהם צריכים להתכונן ולהזכיר את יום השבת, וכמו שכתוב הרמב"ן³ שמנין ימי השבוע לשם שבת, אחד בשבת, שני בשבת כו', נכלל במצות "זכור את יום השבת"³. ונמצא, שהעניינים שהם בהעלם בששת ימי החול – הנה ביום השבת באים הם לידי גילוי. ומזה מובן גם בנוגע לימי הספירה שבהם היא ההכנה למתן תורה וקבלת התורה – שביום השבת הרי זה בגילוי.

4) ראה משיחת ש"פ קדושים, מבה"ח אייר שנה זו (לעיל ע' 266 ואילך). וש"נ.
5) איוב יא, טו. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ה.
6) ברכות כה, ב. וש"נ.
7) מלכים א' יז, טו. מלכים ב' ג, יד. ה, טז. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערה 53. וש"נ.

תוכנה של מצוות השמיטה הוא ביטול ה'יש': ששת שנות הזריעה והקצירה, כאשר השדה ויכולה שייכים לבעל השדה, הן בבחינת ישות ומציאות; ואילו בשמיטה, כאשר השדה ופירותיה מופקרים ובעל הבית שווה לכל שאר בני-האדם – זהו ביטול ה'יש'. לפיכך תלה הכתוב אכילת אדם באכילת חיה, שכן מחמת עוצם הביטול – האדם והחיה שווים הם כביכול.

(ליקוטי תורה ויקרא, מב)

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית (כה,כ)

"שנה השביעית" – רומזת לאלף השביעי, כמאמר רז"ל (סנהדרין צז) "מה שביעית משמטת אחת לשש שנים, כך העולם משמט אחת לששת-אלפים שנה". "מה נאכל בשנה השביעית" – מאחר שמצוות בטלות לעתיד-לבוא (נידה סא), כיצד תהיה אז המשכת והשפעת אור אלוקי? והרי אין המשכה באה מלמעלה ללא עבודת האדם! "וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית" – על-ידי עבודתנו ומעשינו עכשיו, בשית אלפי שנים דהווי עלמא, תהיה ההמשכה באלף השביעי בבחינת 'אתערותא דלעילא' מצד עצמה, ולא על-ידי עבודת האדם.

(אור התורה ויקרא, קפז)

גאולה תתנו לארץ (כה,כד)

"ארץ" – הארציות והחומריות של העולם, המסתירה על האור והחיות האלוקי שבו. "גאולה תיתנו לארץ" – יש לגלות את האור האלוקי המכוסה ו'לגאול' בכך את העולם מן ההעלם שבו הוא נתון. זהו שאמרו רז"ל (אבות פ"ו) "מביא גאולה לעולם": 'עולם' הוא מלשון העלם, ויש 'לגאול' את העולם מההעלם וההסתור השורר בו.

(כתר-שם-טוב – הוספות – סימן צב)

גר ותושב וחי עמך (כה,לה)

איזהו תושב? כל שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת אלילים (רש"י)

הווי אומר: גם אם אין בידינו אלא זכות זו שאנו כופרים בעבודה-זרה – חייב הקב"ה כביכול להחזיקנו ולהחיותנו, ולהושיענו תשועת עולמים.

(כתר-שם-טוב, עמ' סא)

1) שמות ג, יב ובפרש"י. וראה שמו"ר פ"ג, ד.
2) ע"ז ג, סע"א.
3) יתרו כ, ח.

פרשת בהר

בהר סיני (כה,א)

מה שמיטה נאמרו כללותיה (ופרטותיה) ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני (רש"י)

שיטה זו היא דעתו של רבי עקיבא, ואילו לפי רבי ישמעאל "כללות נאמרו בסיני ופרטות באוהלי־מועד" (זבחים קטו).

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מסביר את המשמעות הפנימית של פלוגתא זו: רבי ישמעאל – היינו עבודת הצדיק, שכן רבי ישמעאל היה כוהן, שמצד תולדתו "קדוש הוא לאלוקיו". רבי עקיבא – היינו עבודת בעל־תשובה, כי רבי עקיבא היה בן גרים (ראה סדר הדורות ערך רבי עקיבא). והנה, בעבודת הצדיק דיי במסירות־נפש בתחילת היום (בעת קריאת שמע), ואילו עבודת כל היום היא עבודה מסודרת, על־פי טעם ודעת. לכן אומר רבי ישמעאל שרק 'כללות' (יסוד העבודה) נאמרו ב'סיני', הרומז למסירות־נפש (סיני הוא מדבר, לא מקום יישוב וסדר), ואילו 'פרטות' (פרטי העבודה) נאמרו באוהל מועד, הרומז לעבודה מסודרת.

מצד שני, עבודת בעל־תשובה היא מתוך מסירות־נפש תמידית, כך שגם פרטי העבודה חדורים במסירת נפש, ולכן סבור רבי עקיבא שאף ה'פרטות' נאמרו מ'סיני'.

(לקוטי שיחות כרך יז, עמ' 283)

תזמור כרמך (כה,ג)

"כרמך" – רומז לכל יהודי, המשול לכרם, כדכתיב (ישעיהו ה), "כי כרם ה' צבאות בית־ישראל". "תזמור כרמך" – כל יהודי חייב לבצע 'עבודת הכרם' בנפשו פנימה, לסקל ולזמר את המידות הרעות שבה – קנאה, שנאה, תאוה וכיוצא בהן.

(ליקוטי תורה ויקרא, מא)

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה... ולבהמתך (כה,ז)

"שבת הארץ" – שביתת וביטול הארציות והחומריות ('שבת' מלשון 'והשפתי חיה רעה') צריכים להיות לא רק בשעת עסק התורה והתפילה, אלא גם, "לאכלה... ולבהמתך" – בכל ענייני האדם, גם באכילתו ובשתייתו וכיוצא בהם, שבהם הוא דומה לבהמה.

(ליקוטי שיחות כרך ט, עמ' 407)

ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול (כה,ז)

כל זמן שחיה אוכלת מן השדה, האכל לבהמתך מן הבית; כלה לחיה מן השדה, כלה לבהמתך מן הבית (רש"י)

מטה ביותר קשורה עם הגבוה גבוה ביותר¹⁷ – כמו כן קשור עניין "ופרצת" בתורה עם ירידה בעניין של גשמיות, שזהו עניין "גדולה לגימה שמקרבת"¹⁸, היינו, שעל ידי לגימה גשמית נעשה קירוב לעניין ה"ופרצת" בלימוד התורה. ובמכל שכן ממה שמצינו עניין של קירוב על ידי לגימה בקו ההפכי, כדאיאת בגמרא¹⁹ ש"גזרו על יינן משום בנותיהן ועל בנותיהן משום דבר אחר" (עבודה זרה), שזהו הקצה הכי תחתון בקו ההפכי. ומרובה מדה טובה²⁰ – לפעול על ידי לגימה קירוב לקדושה.

וכן נהגו רבותינו נשיאינו בכל דור, החל מרבינו הזקן, וגם המגיד, ובעיקר הבעל שם טוב, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר – שכאשר הוצרכו לפעול עניין של קירוב, פעלו זאת על ידי התוועדות, "גדולה לגימה שמקרבת".

ועל ידי הנהגה זו נתנו רבותינו נשיאינו כוח לכל השייכים אליהם – שעל ידי לגימה יפעלו קירוב לקדושה בכלל, ול"ופרצת" בתורה, שזהו העניין הנוגע לימי הספירה ביחוד, כנ"ל.

ד. מטעם הנ"ל – היתה צריכה להיות התוועדות גם בשבת שלפני זה (פרשת אמור). אבל, כיון שנערכה "ברית מילה" אצל ראש־ישיבה כו'²¹, חשבתי שיתוועדו שם, וידברו אודות העניינים שצריך לדבר אודותם – בעניין "ופרצת"; אך כנראה לא כיוונתי ("איך האב ניט צוגעטראפן")... כבר ניסיתי לדבר בעניין "ופרצת" בכל האופנים²² – על דרך מה שכתב רש"י בפרשת אחרי²³ – נסיתי לדבר, לצעוק, לרגוז כו', וללא הועיל! ממני – יוצאים הדברים, ולזולת – אינם מגיעים, אלא נשארים באיזה מקום ("ערגעץ וואג") באמצע... וגם אם ישנם כאלו שהדברים הגיעו בפנימיות נקודת לבכם – אינם מדברים על זה; חוסכים את הזמן, את הטירחא כו', מלדבר בעניין זה.

17) ראה לקו"ת ראה יט, ג. ובכ"מ.
18) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.
19) שבת יז, ב (ובפרש"י).
20) ראה יומא עו, א. וש"נ.
21) אצל נכדו של הרא"י סימפסון שה' חבר בהנהלת הישיבה.
22) ראה גם תו"מ חכ"ד ע' 257.
23) בתחלתה.

ואף על פי כן, הנה דווקא בירידתה למטה נעשית בבחינת "מהלך"⁸, שהפירוש בזה הוא – הילוך עד אין קץ, בלי גבול.

והיינו, שעל ידי ירידתה למטה מתעלית הנשמה למעלה יותר מכמו שהיתה למעלה "תחת כסא הכבוד"⁹, ולמעלה יותר, בבחינת "טהורה היא"¹⁰, דקאי על הנשמה כפי שהיא בעולם האצילות¹¹ – שהרי גם אצילות הוא רק מלשון אצלו וסמוך¹², אבל עדיין אין זה עצמותו יתברך, ואילו על ידי ירידת הנשמה למטה הרי היא מגעת "לאשתאבא בגופא דמלכא"¹³, בעצמותו יתברך.

ועל דרך זה בנוגע לתורה: ישנו עניין התורה כפי שהיא למעלה – שעל זה נאמר "נעלמה מעיני כל חי"¹⁴, "ואהיה אצלו גו' שעשועים"¹⁵; אבל עדיין אין זה עצמותו יתברך. ודווקא כאשר התורה יורדת למטה ונלמדת על ידי איש ישראל למטה – הרי הוא מחבר את התורה בהקב"¹⁶, שהוא עניין החיבור עם עצמותו יתברך (כפי שעניין זה שייך בתורה).

וכשם שאצל הנשמה, הנה דווקא על ידי זה שיורדת למטה, ומקבלת את הגבלות הגוף ונפש הבהמית, ואף על פי כן פורצת היא את הגבלות הגוף ונפש הבהמית, אזי היא יוצאת מכל ההגבלות (גם מהגבלות של הנשמה מצד עצמה) – כן הוא גם בתורה, שדווקא על ידי זה שהתורה יורדת למטה בהגבלה, ויהודי לומד תורה מבלי להתחשב כלל בהגבלות, "ופרצת", אזי נעשית עלייה בתורה לדרגא נעלית יותר מכמו שהיא בשרשה למעלה.

ג. כשם שבנשמות קשורה העלייה עם עניין הירידה למטה בגוף ונפש הבהמית, ודווקא הירידה למטה

8) ראה תו"א ס"פ וישב (ל, סע"א ואילך). לקו"ת ר"פ בחוקותי. ובכ"מ.
9) ראה זח"ג כט, רע"ב. ובהנסמן בנצו"ז לזח"א קיג, א.
10) נוסח ברכת אלקי נשמה כו' (מברכות ס, ב. רמב"ם הל' תפלה פ"ז ה"ג. ועוד).
11) לקו"ת פ' ראה כח, סע"ג. המשך תרס"ז ע' תעב. ע' תפה ואילך. ועוד.
12) פרדס שער אבי"ע בתחלתו.
13) זח"א ריז, ב.
14) איוב כח, כא.
15) משלי ח, ל.
16) ראה זח"ג רכב, ב. ס' הבהיר סנ"ח (קצו). סה"מ תש"ה ע' 121 ואילך. ועוד.

מטתו של ימיה

במדרש ויקרא רבה פרשה לו, ה: יעקב מטתו של ימיה כל בניו צדיקים, ההוא דכתיב 'כולנו בני איש אחד נחנו'. וראה גם רש"י ויחי מז, לא. פסחים נו, א.

בניו של רבי - הם רבן גמליאל ורבי שמעון שאודותם ציווה לפני פטירתו "שמעון בני חכם גמליאל בני נשיא" - כתובות קג, ב. וכן "יעבץ בנו של ר"י הנשיא" הנמנה כשביעי ברשימת ה"תשעה שנכנסו בגן עדן בחייהם" (ילקוט שמעוני לך לך פיסקא עו). וראה אבות (דלעיל - פ"ו משנה ח): אלו שבע מדות כולן נתקיימו ברבי ובניו.

לא מת

במסכת תענית ה, ב: יעקב אבינו לא מת (אלא חי הוא לעולם - רש"י שם). וראה בארוכה לקוטי שיחות כרך לה (עמ' 223 הערה י').

וכן מצינו אצל רבי יהודה הנשיא (כתובות קג, א) שאחר פטירתו היה בא ככל ערב שבת בין השמשות לביתו בבגדי שבת, קידש ופטר את הרבים - ספר חסידים לר"י החסיד סימן תתשכט. ובהערה (לקוטי שיחות כרך ב', ובתורת מנחם כרך א' עמ' 26) כתב כ"ק אדמו"ר:

בענין היכולת לפטור את הרבים יש בזה כמה שקלא וטריא. ראה [=פירושו של ה]חיד"א בספר חסידים הנ"ל וב'שם הגדולים' שלו חלק א' אות א' מערכת ר' גליוני הש"ס למהר"י ענגל לכתובות קג, א.

וראה גם ירושלמי ברכות פ"ג ה"א. כתובות קד, א. - שרבי לא מת.

הוא מסתכל בהדא פרשתא ולא הוה נסב ארמאה עמיה כו'. וברמב"ן שם: שהיתה קבלה בידם שזו פרשת גלות. כשהיה בא ברומא בחצר מלכי אדום על עסקי הציבור היה מסתכל בפרשה זו ללכת אחרי עצת הזקן החכם כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו, ולא היה מקבל חברת אנשי המלכות ללותו שלא היו מקרבין אלא להנאת עצמן ומפקירין ממונו של אדם.

יופי גשמי והסתפקות במועט

שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון - נאמר בכבא מציעא (פד, א).

הנוי... נאה לצדיקים ונאה לעולם... כולם נתקיימו ברבי ובבניו - נאמר באבות פ"ו משנה ח. וכן מה שאיתא בגמ' (כתובות קד, א):

בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר: רבנו של עולם גלוי וידוע לפניך... ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה.

ובשל"ה (הובא בלקוטי שיחות כרך לא עמ' 176 הערה 61): "לא עשה זה בשביל הנאה דהיינו שייחנה הגוף רק... שיהיה חזק לעבודת הבורא, ואז, הלשון... מדוייק שאמר לא נהניתי כלומר אף על פי שאכלתי לא עשיתי בשביל הנאה".

והרי זו הייתה דרכו של יעקב, שביקש "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" (ויצא כח, כ) היפך ההנהגה במוותרות (מדרש אגדה (נעתק בתורה שלימה) על הפסוק (סקנ"ב). ובארוכה בכמה ובכמה מפרשי התורה: רבנו בחיי, רלב"ג. כלי יקר. וראה גם מורה נבוכים ח"ג פ"ב (ע' רצ"ז).

ועוד). וראה גם תנא דבי אליהו זוטא פ"ט: ואמר ליה יעקב לעשו זה מעט הרכוש שנתן לי הקב"ה להשתמש בו לפי הצורך שלי בעולם הזה וכו'.

בשיחות שנת ה'ש"ת - היה זה אכן בשבת פרשת אמור - סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁴, מהי עבודה - אינני יודע, אבל, מרוב העדר הרצון בזה ("דאס ווילט זיך זייער ניט"), הנני מבין, שזהו דבר טוב מאד.

ועל דרך זה בנדון דידן: מזה גופא שלא רוצים בשום אופן עניין של "ופרצת", לצאת מההגבלות - היו צריכים להבין שזהו דבר טוב מאד. אבל לפועל, גם חשבון זה אינו מועיל.

ולכאורה, כיון שאין הדברים מועילים, הרי, "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך

פעם נכנס אל אדמו"ר האמצעי חסיד... וביקש ברכה

שיהיה שייך לעבודה, באמרו: מהי עבודה - אינני יודע,

אבל מרוב העדר הרצון בזה, הנני מבין שזהו דבר טוב מאוד

מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע²⁵. אבל, ישנם כאלו שאינם אשמים בכך, הנה אליהם הנני מדבר - שצריך להיות "ופרצת" בתורה. וכיון ש"גדולה לגימה שמקרבת" - הנה על זה נערכה ההתוועדות, כדי לעורר ולפעול שיהיה "ופרצת" בתורה.

וכאמור, שזהו עניין שנוגע ביחוד להכנה למתן תורה שבימי הספירה - "וספרתם לכם"²⁶, כפירוש רבינו הזקן²⁷ "וספרתם" מלשון בהירות, "צריכים לעשות שיהיה ה'לכם' בהיר", להאיר את כל שבעת המדות כפי שכל אחת כלולה משבע, שזהו עניין שבעה שבועות שבכל אחד יש שבעה ימים - הנה ככל עניינים אלו צריך לפעול "ופרצת" בתורה.

ה. ולכל לראש - אמורים הדברים בנוגע לתלמידי הישיבה.

וכמדובר בהתוועדות שלפני זה²⁸ בנוגע לתלמידי הישיבה, שגם אם חסרים עניינים מסויימים, אין זה

24) סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 105.

25) יבמות סה, ב.

26) אמור כג, טו.

27) "התמים" ח"ו ע' צד (נעתק ב"היום יום" י אייר). וראה גם מכתב ה' אייר שנה זו (אג"ק ח"ח ע' שז).

28) יבמות סה, ב.

ממעט את הזכות, החוב והאחריות של התלמידים לעסוק בלימוד התורה. החיסרון בעניינים אלו מהוה רק ראייה שנותנים להם יותר כוחות, וכיון שנותנים להם יותר כוחות, אזי האחריות היא גדולה יותר.

וכיון שאמרו "קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא"²⁸ - הנה על ידי עניין "ופרצת" בתורה, יומשך "ופרצת" גם בעולם, היינו, שמרוחניות הישיבה יומשך גם בגשמיות הישיבה, ועל ידי זה גם ברוחניות וגשמיות העולם.

[כ"ק אדמו"ר אמר "לחיים", ואחר כך אמר:] כאשר צריכים לפעול אצל התלמידים את עניין "ופרצת" בתורה על ידי דרכים השייכים לחסידות פולין ("פולישע דרכים") ... - צריכה להיות ה"לגימה שמקרבת" אצל התלמידים עצמם, ועל ידי זה יפעלו הקירוב ל"ופרצת" בתורה.

ו. [...] וכאמור לעיל בעניין "אסתכל באורייתא וברא עלמא", שעל ידי "ופרצת" בתורה, נעשה "ופרצת" גם בעולם.

והמדובר הוא הן בנוגע לבעלי-עסקים, ובפרט בנוגע ליושבי-אוהל, וביחוד בנוגע לתלמידי הישיבה - שצריך להיות אצלם "ופרצת" בתורה, ועל ידי זה יומשך הדבר גם בעולם.

והיינו, שגם אם ישנם טרדות, מצד בנים ובנות, מצד בריאות הגוף, או מצד פרנסה - אזי העצה היחידה היא שלא להתחשב בהטרדות, ולעסוק בעניין "ופרצת" בתורה, ועל ידי זה יומשך "ופרצת" גם בבני חיי ומזוני רויחי.

***

ז. בהתחלת פרשת השבוע נאמר: "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה".

וידועה הקושיא²⁹, שמסגנון לשון הכתוב משמע שכאשר "תבואו אל הארץ" הנה מיד צריך להיות "ושבתה הארץ שבת לה" - היפך הדין ששנת השמיטה באה לאחר שש השנים שבהם עוסקים בעבודת האדמה, כמפורש בהמשך הכתוב³⁰: "שש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ גו'?"

והביאור בזה - נרמז בפירוש רש"י "שבת לה", כשם שנאמר בשבת בראשית³¹:

בשבת (שבת בראשית) - ישנם ב' עניינים³²: (א) עניין השבת כפי ששייך לבריאת העולם - ויכולו השמים והארץ גו'³³, שעל זה נאמר "זכר למעשה בראשית", (ב) עניין השבת כפי שהוא מצד (וקשור עם) יציאת מצרים - "זכר ליציאת מצרים".

וב' עניינים אלו ישנם בכל שבת, ונחלקים לב' זמנים³⁴: ליל שבת - שאז אומרים "ויכולו", ויום שבת - שבתפלת שחרית אין אומרים "זכר למעשה בראשית".

וכללות החילוק ביניהם³⁵ - שעניין השבת הקשור עם הבריאה הוא באופן של "מקדשא וקיימא"³⁶, שהוא עניין הקדושה הבאה מלמעלה, ואילו עניין השבת הקשור עם יציאת מצרים הוא באופן שבא על ידי עבודת האדם - "לעשות את השבת"³⁷.

וכמו כן ישנם ב' עניינים אלו בשנת השמיטה: ישנה קדושת שנת השמיטה שבאה מלמעלה, ללא הקדמת עבודת האדם - שעל זה נאמר "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה";

וישנה קדושת השמיטה שבאה על ידי עבודת האדם - שעל זה נאמר "שש שנים תזרע שדך גו' ובשנה השביעית שבת שבתון".

ואף שעניין זה בא על ידי העבודה מלמטה, הנה ההמשכה שנעשית על ידי העבודה היא נעלית יותר מאתערוטא דלעילא שמצד עצמה - שזהו מה שנאמר "ובשנה השביעית שבת שבתון", היינו, לא רק שבת סתם, אלא "שבת שבתון", כפי שנאמר ביום הכיפורים³⁸, שזהו מעין ודוגמת "יום שכולו שבת כו"³⁹.

[המשך השיחה - בעניין מה שכתוב⁴⁰ "וצוית את ברכתי גו' בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים", שכאשר יהודי מתנהג על פי רצון הקב"ה, נמשכת לו ברכה באופן נסי שלמעלה מהטבע לגמרי⁴¹, שדווקא בשנה הששית, שהשדה היא כחושה ביותר, מצמחת תבואה לשלש השנים - נכלל בשיחה מוגהת בלקוטי שיחות חכ"ז ע' 189 ואילך⁴²].

ח. בעניין הנ"ל - "וצוית את ברכתי גו' בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים" - יש גם הוראה בנוגע ליוקר הזמן, שזהו עניין הקשור גם עם ימי הספירה:

לכאורה אינו מובן: מהו העניין בספירת הזמן - הרי מהלך הזמן הוא תמיד באותו אופן?

אך העניין הוא - שניצול הזמן יכול להיות בכמה אופנים: ישנו אופן שממלאים את הזמן בתוכן של עבודת ה', ומצד זה הנה גם ריבוי זמן נחשב "כימים אחדים"⁴³; וישנו אופן שהזמן אינו

(38) אחרי טז, לא. אמור כג, לב.

(39) תמיד בסופה.

(40) פרשתנו כה, כא.

(41) כידוע שבענין הנסים גופא יש כמה מדריגות: יש נסים שעם היותם למעלה מהטבע, מ"מ יש בהם סדר כו' (ראה סה"מ תרנ"ז ע' רנב. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכא. סה"מ תרע"ח ע' רכב. אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' רסו), ויש נסים שהם למעלה לגמרי מסדר והגבלה. ובלשון המדרש (ב"ר פנ"ט, ה) על הפסוק (בשלח יז, טו) "ה' נסיו": "משה - ניסן של ישראל כו' ומי הוא ניסו של משה - הקב"ה".

(42) בשילוב עם שיחת ש"פ בהר תשל"ג, וליל ב' דחג הפסח תשכ"ח.

(43) ויצא כט, כ.

שרבי הוא על-דרך יעקב, וצפורי הוא על-דרך מצרים, כמו שכתוב יחרדו כצפור ממצרים". וראה רמ"ע בגלגולי נשמות שם. - ולהעיר ש"צפורי" עולה 386, וגם "מצרים" (עם הכולל של האותיות והמלה) עולה כן.

ראשי-תיבות "יעקב"

איתא במשנה (סוטה פ"ט מט"ו):

"משמת רבי בטלה קדושה ענוה יראת-חטא", והנה ראשי-תיבות שלהם למפרע הוא יעקב"ב בטלה קדושה ענוה יראת-חטא (מגלה עמוקות פרשת ויגש), בסוטה שם לא נזכר "קדושה" אבל כן איתא בכמה מקומות - ראה לדוגמא ריטב"א כתובות קג, ב.

ועוד: "ולמדנו שתיקן [יעקב] תפילת ערבית" (פירוש רש"י, ויצא כח, יא - וראה לקו"ש חכ"ה עמ' 155 ואילך; חל"ה עמ' 125 ואילך).

ולכן פתח רבי את המשניות ב"אימתי קורין את שמע בערבית" (בן יהוידע ריש מסכת ברכות).

ויקץ - ממשנתו

בספר נחל קדומים מהחיד"א על התורה על הפסוק ויקץ יעקב משנתו (ויצא כח, יט) נאמר: "אמרו בבראשית רבה (פס"ט, ז) - ממשנתו. ואפשר לפרש במה שאמרו חז"ל על הפסוק (הושע ח, י) 'גם כי יתנו בגויים עתה אקבצם' שבזכות יעקב משנתו, שיש מציאות להתעורר משנת הקץ, על ידי המשניות, דבזכותם תבוא הגאולה. וזה רמז ויקץ יעקב משנתו ממשנתו. ותיבת ויקץ רמזו ויקץ, דאמר ויעל הקץ והתקון ממשנתו".

והכוונה בפשטות למה ש"רבי סידר וכתב המשניות", ראה בפרטיות ליקוטי שיחות כרך יב (עמ' 89 הערה 35). ולפי זה מובן ש"ויקץ" של יעקב על ידי "משנתו".

ועוד למדנו בברכות יג,א: רבי סובר קריאת שמע ככתבה - בלשון הקודש דווקא, מאי טעמא דרבי דכתיב (עקב ו, ו) והיו הדברים וגו', והיו בהוייתן.

ובברייתא (שם ב) תנו רבנן "שמע ישראל ה"א ה' אחד - זו היא קריאת שמע של רבי יהודה הנשיא", ויומתק על פי מה שאמרו חז"ל (פסחים נו, א. מד"ר פצ"ח, ג) שנתקנה קריאת-שמע על ידי בני יעקב טרם פטירתו, וגם לעתיד לבוא "קרא יעקב להעיד על-כך" (תנא דבי אליהו זוטא פכ"א). ויתירה מזו שגם עתה אמירת קריאת שמע קשורה ביעקב (ב"ר פצ"ח שם; וראה זוהר חדש למגילת רות צג, ב).

ובספר בן יהוידע ריש מסכת ברכות הביא מספר 'פתח עינים' לחיד"א שמכיוון שיעקב תיקן תפילת ערבית (ראה לקוטי שיחות כרך לה עמ' 125 ואילך) התחיל רבי ניצוץ נשמתו את המשניות בזה. עיין שם.

בית דין להוראה

על הפסוק (ויגש מו, כח) 'ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה' - פירש רש"י: להורות לפניו - לתקן לו בית תלמוד שממש תצא הוראה.

ובמסכת מנחות קד,א רבי יהודה (בר אילעי) מורינא דבי נשיאה הוה. וברש"י: והיה להם לבית רבי מורה הוראות ועל פיו היו עושין כל דבריהם.

בלשון זקנו

במדרש רבה וישלח פרשה עד פסקא ה: רבינו אמר לרבי אפס [=שהיה מזכירו] כתוב איגרת ממני לאדונינו המלך אנטונינוס. כתב ר' אפס "מיהודה הנשיא לאדונינו המלך אנטונינוס" נטל רבי את האיגרת וקרעה. אמר לו כתוב "מעבדך יהודה לאדונינו המלך אנטונינוס". שאלו ר' אפס "מפני מה אתה מבזה על [=את] כבודך" השיבו רבי: "מן אנא טב מן סבי [=וכי טוב אני מזקני] יעקב? לא כך אמר יעקב [=לעשו]: "כה אמר עבדך יעקב"?

ועוד: במדרש הנ"ל פרשה עח טו: ויאמר לו עשו אציגה נא עמי וגו' בקש ללותו ולא קבל עליו (וברמב"ן על הפסוק: והכוונה ביעקב כי לא היה חפץ בהם ובחבורתם כלל).

נאמר על רבי: רבינו כד הוה סליק למלכותא

ב) רעיונות אלו מפורשים בספרי קבלה וכתבי האריז"ל ולכן קיצר רבי לוי יצחק בהסתמכו על עיונם של הלומדים במקורות עצמם.

רבי ואנטונינוס

להלן ננסה להרחיב ולערוך השוואות מתוך המקורות וממקומות נוספים [בדומה להתבטאות הרבי במקום אחר (לקוטי שיחות כרך כו עמ' 26)] בין נקודות משותפות נוספות שמצינו ב"מעשיו תורתו ועבודתו" של שני צדיקי עולם אלה: יעקב אבינו ורבי יהודה הנשיא.

ראשית ראוי לציין, כי עצם הביאור במשנה "רבי אומר... תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" – שהוא ניצוץ של יעקב ולכן אחז בתפארת – מפורש בלקוטי הש"ס להאריז"ל (אבות שם) וכן הוא ב'מגלה עמוקות' אופן פא.

ב'מגלה עמוקות' (ואתחנן אופן פג) מוסיף, כי מטעם זה נקרא רבינו הקדוש – רבי יהודה הנשיא, נשי"א ניצוץ של יעקב אבינו; וכן הקדוש – כי יעקב תיקן ברכה שלישית של שמונה עשרה "האל הקדוש", ולכן נאמר לרבקה "שני גויים בבטןך אלו אנטונינוס ורבי", רמז לה כי אנטונינוס היה הניצוץ הטוב של עשו הרשע, ואילו רבינו הקדוש היה הניצוץ של יעקב אבינו.

כך מפורש במדרש תלפיות ענף גלגול (בשם ספר "עמק המלך"):

"רבינו הקדוש עליו השלום היה גלגול יעקב עליו השלום, שבא לתקן נפש אחיו באנטונינוס. לא הכניס ידו מטבורו ולמטה שללהשז"ל, וכן יעקב עמד שמונים וארבע שנים בלא אשה". וכן הוא ב'ספר הגלגולים' פס"ו בהגה"ה: "יעקב ועשו נתגלגלו ברכנו הקדוש ואנטונינוס וזהו שכתוב שני גויים בבטןך". וכן כתב הרמ"ע בגלגולי נשמות אות יו"ד.

ובמגלה עמוקות פ' ואתחנן אופן פג נאמר: "ולפי שאנטונינוס הוא גלגול של עשו, ורבי הוא גלגול של יעקב שתיקן ברכת אתה קדוש, לכן נקרא גם כן רבי רבינו הקדוש שהוא גלגול של יעקב, והתפלל משה בעת ההיא שיתן הקב"ה חן לרבי בעיני אנטונינוס, אעבר"ה נ"א נוטריקון

א'נטונינוס ע'שו ב'ימי ר'בינו ה'קדוש נ'יצוץ א'חד.. נמצא שיעקב ועשו שהיו תאומים היו ניצוץ אחד ונחלקו אחר... לשתיים. וכבר אמרו רז"ל (ברכות נז, ב) שהשיב הקב"ה לרבקה שני גיים בבטןך, על אנטונינוס ורבי שאז נתקן יעקב ועשו. ובספר אגרא דכלה (פ' לך לך):

"ולכא מידי דלא רמיזי באורייתא ומרומז בכאן בפסוק 'ובן שמונת ימים', רצה לומר כפשוטו בן שמונת ימים יגרום ש'ימול לכם כל זכר לדורותיכם', בסוף הדורות יהיה זה שימול לכם לעדתכם הקדושה, 'כל זכר' אפילו אשר לא מזרע ישראל הוא, ומרומז עוד 'כל זכר' הכולל כל הזכרים.

כי הנה רבינו הקדוש הוא גלגול יעקב, ואנטונינוס הוא גלגול עשיו, נמצא הם כוללים כל הזכרים, והבן. ומפרש הכתוב מי הם ילידי בית הוא רבינו הקדוש. ומקנת כסף מכל בן נכר וכו', רצה לומר שזה להשם יתברך על-ידי התשוקה שנשתוקקה אמו שיהיה שושבינין. מכל בן נכר – שהוא הכולל מבן נכר שהוא גלגול עשו, והבן. ולרמז זה ילי"ד בי"ת, בגימטריא 'זה רבי ואנטונינוס'. נ"ל".

עמודי התורה

"צדיק גמור כמו רבי שהיה הראש ויחידי בדורו בתורה ומצות" – כך מופיע לשון אדמו"ר האמצעי בשערי תשובה בתחלתו (פ"א).

גם עבודתו המיוחדת של יעקב (ביחס לשאר האבות) היא לימוד התורה. כך מבואר ב'מגלה עמוקות' אופן רנ (בסופו), ששלושת האבות הם כנגד שלושת העמודים שעליהם העולם עומד: אברהם – גמילות חסדים, יצחק – עבודה, ויעקב – תורה, כמו שנאמר (תולדות כה, כז) ובפירוש רש"י "ויעקב איש תם יושב אהלים" (לקוטי שיחות כרך ל' עמ' 134 ואילך). ועוד:

בהמשך העניין מקשר זאת רבי לוי יצחק גם עם פרשת ויחי: "ובמדרש רבה פרשת ויחי (ספצ"ו) אמר רבי ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, וחייה יהודה בצפורי י"ז שנים עיי"ן שם, הרי

ממולא כו'. אדם יכול לחיות שבעים שנה, שמונים שנה ומאה ועשרים שנה, ולא לפעול מאומה; ויכול להיות מעמד ומצב ש"בשעה אחת" הרי הוא "קונה עולמו"⁴⁴, עד כדי כך, שרבינו הקדוש מקנא בו!

וזהו גם פירוש מאמר רז"ל⁴⁵ "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא":

ב"כל חיי העולם הבא" נכללים כל פרטי המדריגות: תענוג המורגש, תענוג הבלתי מורגש כו', עד לדרגת "יום שכולו שבת ומנוחה". וכיון שכל זה נעשה על ידי העבודה עכשיו, הרי מובן, שהעבודה עכשיו היא למעלה אפילו מ"יום שכולו שבת ומנוחה".

וכל זה הוא ב"שעה אחת" – שכל שעה, אם מנצלים אותה כדבעי, אזי היא נעלית יותר מהגילויים שלעתידי, למעלה גם מהעילוי של "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

(44) ע"ז יו"ד, סע"ב. וש"נ.
(45) אבות פ"ד מי"ז.

וזהו גם עניין "ופרצת" בנוגע לזמן – שנוסף על שמירת הזמן באופן שכל כמות הזמן ממולא בלימוד התורה וקיום המצוות, צריך להיות גם "ופרצת" בנוגע לאיכות הזמן, היינו, שמילוי הזמן בענייני תורה ועבודה יהיה מתוך מסירה ונתינה וחיות כו', כך שגם מיעוט הזמן בכמות כולל ריבוי זמן באיכות, על דרך שבשנה הששית נעשית צמיחת תבואה לשלש השנים.

ט. כיון שנכנסים עתה לפרשת בחוקותי – ייתן השם יתברך שיהיה עניין "בחוקותי תלכו"⁴⁶, "שתהיו עמלים בתורה"⁴⁷, שעל ידי זה יהיה גם "את מצוותי תשמרו"⁴⁸, ועל ידי זה יומשכו גם כל ההשפעות בגשמיות, בכל הברכות האמורות בפרשה.

(קטעים מהתוועדות ש"פ בהר ה'תשי"ט. תורת מנחם כרך כה, ע' 279-275; 283-285, בלתי מוגה)

(46) ר"פ בחוקותי.
(47) תו"כ ופרש"י עה"פ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

עתה דווקא ניתן לפעול "יתרון האור"

הכוח לעמוד בפני ה'יצר' לפני בוא הגאולה

כאשר יהודי יודע שבזמן הבית הקריבו פסח שני, וקיימו את המצווה ד"על מצות ומרורים יאכלוהו", ככל פרטי הדינים שבהם שווה פסח שני לפסח ראשון, ואילו בזמן הגלות אין מקריבים פסח שני – יכול לחשוב שמכיוון שהעניינים שבהם שווה פסח שני לפסח ראשון אינם נמצאים בזמן הגלות (כאשר אין מקריבים פסח שני), נמצא שישנם רק העניינים שבהם פסח שני הוא למטה מפסח ראשון. הנה על זה אומרים לו, שכאשר יתבונן בדבר, יראה שההיפך הוא הנכון: דווקא בזמן הגלות ניכר העילוי של פסח שני לגבי פסח ראשון, שהרי פרטי הקרבן שהיו חסרים בפסח שני (בזמן הבית), חסרים הם כיום (בזמן הגלות) גם בפסח ראשון, ומכיוון שחיסרון פסח שני לגבי פסח ראשון אינו קיים בזמן הגלות, נמצא, שבזמן הגלות מודגש העילוי בפסח שני לגבי פסח ראשון (שישנו אמנם גם בזמן הבית, אבל אז מודגש בעיקר ובגלוי החיסרון שבו לגבי פסח ראשון).

וההוראה מזה בעבודת האדם:

כאשר ה'יצר' רוצה לפעול חלישות חס ושלוש בענייני התורה ומצוות, באמרו, שכאשר נמצאים בזמן הגלות אי אפשר בלאו הכי לקיים את ענייני התורה ומצוות בשלימותם, "כמצוות רצונך"... אזי אומרים לו, שישנו העניין ש"יתרון האור מן החושך", היינו, שדווקא בחשכת הגלות יכולים לפעול את עניין "יתרון האור", באופן נעלה יותר מאשר בזמן שהיה אור בעולם (בזמן הבית). וכמודגש בעניין פסח שני – שדווקא בזמן הגלות ניכר עילוי פסח שני לגבי פסח ראשון. ועניין זה מהווה עידוד בנוגע לכללות העבודה בזמן הגלות – שדווקא על-ידי זה נפעל העילוי של "יתרון האור מן החושך", היינו, שכל העילויים שלעתיד לבוא ("יתרון האור") נפעלים על-ידי מעשינו ועבודתנו בחשכת הגלות דווקא ("מן החושך").

אמנם גילוי כל עניינים אלו יהיה כאשר ייבנה בית-המקדש במהרה בימינו, ובלשון חז"ל: "למחר לקבל שחרם", אבל אף-על-פי-כן, פעולת עצם הדבר נעשית על-ידי מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות דווקא. ונוסף לזה: גם גילוי כל עניינים אלו (שיהיה לעתיד לבוא) תלוי בעבודתו של יהודי בזמן הגלות, היינו, שבכוחו ובידו לפעול את גילוי הדבר בכל עת שירצה – שהרי ביאת משיח צדקנו תלויה בזה שהוא עובד עבודתו כדבעי, כפי שמביא אדמו"ר הזקן (בונה ירושלים ספ"ד), "איתא בתיקונים שאפילו אם היה צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו היה בא משיח" (לא רק גאולתו הפרטית של אותו צדיק, כי אם גם הגאולה של כלל-ישראל), ואם כן, בידו לפעול את ביאת משיח צדקנו, שאז יתגלו כל הגילויים שנפעלו על-ידי כללות העבודה בזמן הגלות.

(משיחת פסח שני ה'תשמ"ג. התועדויות ה'תשמ"ג כרך ג', עמ' 1408-1407 – בלתי מוגה)

רבי יהודה הנשיא

קווים משותפים והשוואות מ'מעשיהם תורתם ועבודתם' של יעקב אבינו ורבי יהודה הנשיא • השנאה שהפרידה בין האחים, עליה נאמר "ולאום מלאום יאמץ", מצאה את תיקונה בזרעם – רבי ואנטונינוס • שייכות מופלאה ומפורשת לגבי תפילת ערבית וקריאת שמע; שנות חייהם, בניהם הצדיקים ופטירתם, ועוד • וכיצד קשורה הגאולה ללימוד המשניות? • מסדרת יסודתו בהררי קודש

ניצוץ של יעקב אבינו

על הקשר שבין יעקב אבינו ורבי יהודה הנשיא כתב אביו של הרבי נשיא־דורנו, הרב הקדוש ר' לוי יצחק (לקוטי לוי יצחק ויחי סוף עמוד רמז ואילך):

"עוים... הם מבחינת תפארת־דתהו ששם עירו עוית, והוא היפך מן תפארת דקדושה הנקראת ישראל, ישר – אל, וכן ישורון, ואיזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם (אבות רפ"ב), הרי שדרך ישרה הוא מדת התפארת מדתו של יעקב קו האמצעי".

ומביא הרבי כי בביאור הקשר עם שמו של בעל המאמר "איזהו דרך ישרה כו'" "רבי אומר כו'" – כותב אדמו"ר במקום אחר (תורת לוי יצחק עמ' קב):

"רבי הוא בחינת זעיר-אנפין על-דרך כמו יעקב מדת התפארת, ולכן אמר רבי 'איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם', מדת תפארת דיעקב".

ומוסיף הרבי על כך, על-פי מה שנאמר בספר קהלת יעקב (לבעל מחבר ספר 'מלא הרועים' – מערכת רבי) ש"רבי הנקרא רבינו הקדוש היה מנצוץ של יעקב אבינו, ועליכן נקרא רבי יהודה

הנשיא ראשי תיבות הוא ניצוץ של יעקב אבינו". כלומר: נוסף לכך שכל "נשיא" הוא ניצוץ של יעקב אבינו, כי, "נשמתו (של יעקב)... כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם" (אגרת הקדש סימן ז (קיא, סע"נ)) ודוגמתו בכל נשיא בישראל, שכולל כל בני-ישראל "הנשיא הוא הכל" (פירוש רש"י חוקת כא, כא) – ניתוסף קשר מיוחד ברבי יהודה הנשיא מצד שייכותו למדת התפארת, מדתו של יעקב.

ויש לומר – הוסיף הרבי – שהשייכות המיוחדת של רבי יהודה הנשיא ליעקב מודגשת גם בשמו – רבי יהודה הנשיא, בה"א הידיעה, "הוא ניצוץ של יעקב אבינו", בהוספה לגבי נשיא סתם, להיותו "בחינת זעיר-אנפין, על-דרך כמו יעקב מדת התפארת".

הדברים נאמרו בשיחת ש"פ דברים תשל"ה (שיחות קודש תשל"ה כרך ב' עמ' 366, 369-368) ונערכו ונדפסו בספר 'תפארת לוי יצחק' לזהר כרך א' עמ' רסז.

אמנם מהראוי לציין דברים אחדים שהדגיש הרבי בשיחתו שם:

(א) כי בכתבי האריז"ל מפורש ש"רבי גופיה יעקב" – כלומר, לא רק ניצוץ, אלא נשמתו היא המשך ממש לנשמתו של יעקב.